

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. De syllogismo obliquo, & circulari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

vero quatuor consonantibus nil curandum. Porro medium consequens est, quod subiecto, aut prædicato vniuersalius, deque eo directè prædicabile est, seu ex quo alterutrum inferri potest, vt animal respectu equi: antecedens est, ex quo subiectum, aut prædicatum inferri possunt, seu de quo alterutrum prædicari directè potest, vt equus respectu animalis: extraneum est, quod nec inferri ex subiecto, aut prædicato, aut ea inferre valet, seu quod de illis prædicari, aut illis subiici nequit, vt lapis respectu equi, aut è contrario.

64 Quibus positis perspicuum est, quale medium ad qualemcunque propositionem probandam assumi debeat. Fecana præcipit, ad propositionem propositionis vniuersalis affirmatiuæ, vltima alpha indicatam, assumi debere medium, quod sit antecedens ad prædicatum, quia C. talis medij symbolum antecedit A prædicato respondens, & rursus quod sit consequens ad subiectum, quia F. symbolum eiusce medij antecedit. E. subiecto respondens: quare iuxta superiora ad probandam hanc propositionem, omnis equus est viuens, animal, quod equus consequitur, & viuens antecedit, velut medium assumi debet, in hunc modum: omne animal est viuens, omnis equus est animal: ergo omnis equus est viuens. Eadem ratione quælibet sequentium dictionum, quomodo propositio sibi respondens, probanda sit, artificiosius quidem, quam vtilius præcipit.

65 Præter has sex combinationes medij cum extremis, nulla alia vtilis est, si quæ enim essent vtilis, maximè eæ, quam hæ tres dictiones Febas, Hedas, Hecas, indicant; siquidem ter tria nouem efficiunt: triplex ergo medium tripliciter cum extremis combinatum nouem combinationes efficit, vnde præter sex combinationes vtilis tres tantum triplici illa dictione contentæ superesse possunt: at prima combinatio, quam Febas indicat, vtilis non est, cum significet medium consequens ad vtrumque extremum, & quod de vtroque affirmetur, ac proinde duas præmissas in secunda figura affirmatiuas collocet, quæ nihil concludunt, vt constat ex toto illo versu.

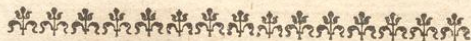
66 *Balsama, Virgili, & Paridis, quibus adde Mylacin.*

Rursus secunda combinatio, quam Hedas indicat, inutilis est, nimirum quæ medium extraneum ad vtrumque extremum significet, ac proinde duas negatiuas præmittat, quæ nullibi concludunt, vt constat ex Colophone, Prologo, Melobosi, & similibus modis. Demum tertia combinatio, quam Hecas indicat, inutilis est: nam denotat medium extraneum ad subiectum, & antecedens ad prædicatum, & sic quoad priorem partem minorem negatiuam cum subiectum conclusionis in minore, locetur: at minor negatiua, nec in modis directis primæ figuræ nec in tota tertia, quidquam concludit. Quoad secundam verò partem denotat medium consequens ad prædicatum, seu de quo prædicatum conclusionis prædicetur: vnde in secunda figura ea combinatio locum non habet, ac proinde inutilis est duobus tamen modis indirectis primæ figuræ, videlicet Fapesimo, & Frisefomorum deseruit, vt omnis homo est animal, nullus equus est homo, ergo aliquod animal non est equus.

67 Vt autem artem hanc inueniendi medij vtilis, & reiiciendi pariter inutilis argumenter teneas, en totam numeris suis adstrictam.

Fecana, Cageri, Dafenet, Hebare, Gedaco, Gebali, medium quodcunque erit vtile, tradent. Subiectum notat E, sed quod superadditur Alpha. Pra: medium referunt B. capa, ac tertia delta

Ce prius, atque sequens Be; alienum delta figurat. Subiecto medium Fe. Ge. aspiratio refert. G prius, atque sequens, Fextra aspiratio signat. Quanta sit, & qualis probanda assertio signat. Vocalis quadruplex, quæ sex vocabula claudis Febas, Hedas, Hecas nunquam concludere possunt; Excipe Felapton, Frisefo, quibus vtilis Hecas.

TRACTATVS II.

De variis speciebus veritatis syllogistica.

CAPVT I.

De syllogismo obliquo, & circulari.

PRO syllogismo constante terminis obliquis sunt sequentes regulæ: Prima, quoties vtrumque extremum in obliquo ponitur in præmissis, aut ambæ sunt negatiuæ, & ita nil concludunt, haud enim sequitur nullius hominis est duplex anima, nullius risibilis est duplex anima, ergo nullum risibile est homo: atque in hoc conuenit syllogismus iste cum recto, & vulgari: aut ambæ sunt affirmatiuæ, & ita etiam nullius erunt efficacitatis ad concludendum, vt constat in hoc paralogismo, omnis homo constat corpore, omnis homo constat anima, ergo anima est corpus: aut vna affirmat & altera negat; atque ita nihil potest verè concludi in obliquo bene tamen quid piam in recto, vt omnis homo constat anima rationali, nullus homo constat anima belluina, igitur anima belluina non est anima rationalis.

Secunda regula: si medium vtrobique præmissarum ponitur in obliquo, id ipsum de conclusione dicendum est, quod ià dictum in simili, videlicet eam esse inutile, & nullā, si ambæ præmissæ negent: non enim valet: nullius hominis est equus, nullius hominis est animal hinnibile: ergo animal hinnibile non est equus: aut si ambæ affirmant, haud enim sequitur Bucephalus fuit Alexandri, Alastor fuit Alexandri, ergo Alastor non est Bucephalus: sin autem vna affirmet, & altera neget eam in recto esse vtilem, & formalem, secus verò in obliquo: valet siquidem, nullius hominis est hic equus, alicuius hominis est hic asinus: ergo hic asinus non est hic equus.

Tertia regula: si medium in vna præmissa sit in obliquo, & alterum extremorum sit etiam in alia præmissa in obliquo nil concludunt: siue sint ambæ affirmatiuæ, vt constat in hoc paralogismo, omnis vxor est alicuius viri, sed Petrus est vxoris, ergo est alicuius viri: siue vna affirmet, & altera neget, vt liquet in hoc paralogismo priori non minus manifestè falso, ac ridiculo, omnis vxor est alicuius viri, sed Petronilla non est vxoris vllius: ergo non est alicuius viri: quod si ambæ præmissæ conditione præfata affectæ negent ex æquo, haud opus erit, ostendere illarum ad concludendum inutilitatem, quippe quæ est eis cum argumentatione directæ solis principiis negatiuis innixa communis.

Quarta regula: quoties vnum tantum extremorum fuerit in præmissis in obliquo, nequit illud non poni in conclusione similiter in obliquo: rectè enim arguas, omnis vxor est alicuius viri, Petronilla est

Vxor:

vxor, ergo est alicuius viri; non autem, ergo est aliquis vir, siue vir alicuius. Quinta regula, quando medium in altera tantum præmissa ponitur in obliquo, & in altera in recto, quod extremorum cum eo propt in recto posito propositione componit vnā, hoc debet poni in conclusione, è contrario in obliquo; quod verò cum eo propt in obliquo posito constituit vnā præmissā, hoc è conuerso debet concludi duntaxat in recto: vtrumque claret; nam ex his præmissis, omnis homo est substantia rationalis, sed omnis discursus dependenter à phantasmatis est alicuius hominis, rectè inferas, ergo omnis eiusmodi discursus est alicuius rationalis substantiæ, non verò ergo omnis vel alicuius discursus talis naturæ est substantia rationalis: hæc enim discursui, velut eius proprietas, non accidit, sed potius è conuerso.

Sexta regula ex prioribus manifesta: si præmissæ affirmatiuæ fuerint ambæ obliquæ, nil vtiliter concludent: sin autem altera tantum earum fuerit obliqua, conclusio erit vtilis, sed obliqua: ratio prioris partis est, quia vtraque præmissa, aut est obliqua, propter geminatam obliquitatem solius mediij, aut talis est, vi solum extremorum, aut denique tam mediij quam alterius extremorum: quidquid autem horum dicatur, necesse est, eiusmodi præmissas esse inutiles ad concludendum, vt demonstratum manet in prima, secunda, & tertia regula: ratio posterioris partis est, quia quando altera tantum præmissa est obliqua, idcirco est, quod extremum aliquod in ea sit in obliquo, aut certè quod medium in ea sit in obliquo, & in alia præmissa in recto: quod autem horum cunque seligatur, oportet extremorum aliquod in conclusione constitui in obliquo, eique obliquitatem tribuere, vt liquet ex dictis in quarta, & quinta regula.

Septima regula ex superioribus etiam perspicua: si præmissarum vna affirmet, & altera neget, aut ambæ sunt obliquæ, & sic conclusio erit directa, & non obliqua, vt visum est in prima, & secunda regula: aut altera recta, & altera obliqua, atque ita, si quæ est negatiua sit obliquitate prædita, & quæ affirmatiua rectitudine, sequetur conclusio obliqua: sin autem è contrario quæ est affirmatiua sit obliqua, & directa quæ negat, nihil vtiliter concludi poterit: exempla prioris partis sunt in obuio: valet enim in prima figura, nullius creaturæ est immensitas, sed omnis angelus est creatura, ergo nullius angeli est immensitas; & in secunda, immensitas non inest vlli creaturæ, sed angelus est creatura, ergo angelo non inest immensitas, nec est eius proprietas; & in tertia nullius angeli est immensitas, omnis angelus est creatura, ergo alicuius creaturæ non est immensitas: exempla autem posterioris partis haud minus sunt in propatulo: non enim sequitur in prima figura, nullum corpus est anima, sed omnis vnio humana est corporis, ergo nulla est anima; nec in secunda, omnis vnio humana est corporis, sed anima nulla est corpus, ergo animæ nullius est vnio humana; nec in tertia, corpus non est anima, corporis autem est vnio humana, ergo non anima.

Octaua regula: syllogismus omnis obliquus reduci potest ad aliquem constantem terminis rectis, propterea quod casus obliquus haud sit se solo terminus, siue extremum propositionis, sed tantum in consortio alicuius recti, vel expressi, vel subintellecti, cui adiaceat. v.g. si dicas, omnis captiuus est alicuius heri, sed Mahometes est captiuus, ergo est alicuius heri, perinde est atque omnis captiuus est

seruus, seu mancipium alicuius heri, sed Mahometes est captiuus, ergo mancipium alicuius heri. Quocirca regula tract. præc. tradita ad conficiendos syllogismos rectos in obliquis procedunt ac sufficiunt etiam dummodò hi ad illos reducuntur, pro eo ac potest & solet; quæ autem in præsentī sunt statuta inferuiunt, quando nulla sit eiusmodi reductio. Vide Titelman. lib. 4. dial. cap. 27. & Auerfam tract. 4. instit. cap. 17.

Syllogismus circularis est, cuius conclusio conuersa minori maiorem suam inferre potest, vt omnis homo est rationalis, omne risibile est homo, ergo omne risibile est rationale; qui syllogismus ita gyrat, omne risibile est rationale, omnis homo est risibilis, ergo omnis homo est rationalis. Dicitur autem appositè circularis propterea quod vi illius regrediatur quis à fine prioris syllogismi ad eius principium, ab eius conclusione ad maiorem, hanc per illam probando, non minus quam illam, vi huius antea probat: hoc enim habet proprium motus circularis & in eo à cæteris lationibus differt quod terminum à quo incipit, repetat: atque vt Seneca lib. 5. de benef. c. 8. verbis vtat, eius vi omnia quomodocumque verini, in idem reuertiuntur.

Porro autem hoc genus arguendi magnam facit persuasionem veritatis, intellectumque confirmat, tum in præmissis, tum etiam in conclusione: cum enim probetur hæc per illas, & illarum altera rursus per hanc, ac sibi mutuam vicem rependant, hoc equidem argumento, eique non exiguo, esse potest, veritatem vtrisque constare; namque, vt dici solet, verum vero consonat. æterum argui nequit hoc pacto, nisi quando termini sunt suapte natura conuertibiles, sic vt neuter latius alio pateat fundatur, cuiusmodi sunt homo, rationale, risibile, in propositis syllogismis: siquidem minor prioris, videlicet omne risibile est homo, cum sit vniuersalis affirmatiua, nequit vi formæ conuerti simpliciter in hanc, quæ subit rationem minoris in posteriori, nempe omnis homo est risibilis: eiusmodi ergo conuersio ad hoc genus argumentandi circulare omnino necessaria nequit fieri, nisi gratia materiæ, siue terminorum, ac proinde hi tales esse debent, quales statuimus.

C A P V T II.

De syllogismo, opposito, infinito, & conglobato.

Syllogismus oppositus, quem alij plures vocant sex oppositis, est quo quis concedens duas contradictorias, vel contrarias, eo reducitur, vt idem de se ipso neget, & hominem v.g. non esse hominem, aut animal non esse animal adstruat, quo tamen nil magis euidenter falsum aut à ratione alienū, quemadmodum nil magis euidenter verum, aut rationi consonum, quam si idem de se ipso affirmes hoc pacto, homo est homo, aut animal est animal. Quocirca tum potissimè locum habet hic arguendi modus, cum res ad triarios redit, & conuincendus est ille, qui in extremam proteruiam, aut ignorantiam lapsus ne vrgetur reductione per impossibile, sed potius contrarietatem, aut contradictionem, ad quam hæc perfert, sine molestia deuorat. Exemplum autem huius argumentationis sit hoc in Cæsare, nullus homo est animal, omnis homo est animal, ergo nullus homo est homo; & hoc in Festino, nullus